

ایستگاه نخست: نکات برگزیده تفسیری

چشم انداز

در توجیه کسانی که از کشته شدن در جنگ می ترسیدند و می پنداشتند که اگر به جنگ نروند زنده می ماند، می فرماید: هر کجا باشید مرگ شما را درمی یابد، اگرچه در کاخ ها و دژهای بلند باشید.

مرگ برای انسان و هر موجود زنده ای، حتمی است و دیر یا زود به سراغ او خواهد آمد و هیچ چیزی مانع از مرگ انسان نمی شود.

مسلمانان ضعیف الایمان به پیروی از کفار و منافقان درباره پیامبر اسلام ﷺ قضاوت نادرستی می کنند. به این صورت که هرگاه به آنان خیری و منفعتی برسد، می گویند این [از] جانب خداست و هرگاه به آنان بدی [یا] حادثه ناگواری برسد می گویند این از جانب نوست. گویا آنها ناراحتی هایی را که پیش می آمد مانند شکست در جنگ و یا حتی قحطی و خشکسالی به پیامبر ﷺ نسبت می دادند یا او را متهم به سوءتدبیر می کردند و یا او را بدقدم و بدبمن می دانستند. همان گونه که بعضی از بنی اسرائیل درباره موسی ﷺ چنین قضاوتی داشتند: فَإِذَا جَاءَهُمْ الْحَسَنَةُ قَالُوا لَنَا هَذِهِ وَإِنْ تُصِيبُهُمْ سَيِّئَةٌ يَطَّيَّرُوا بِمُوسَىٰ وَمَنْ مَعَهُ (اعراف/۱۳۱) خداوند در پاسخ آنها می فرماید: بگو همه آنها از جانب خداست و هر خوبی یا بدی که به شما می رسد از ناحیه خداوند است و تنها اوست که مؤثر در عالم وجود است و هیچ سببی جز او در جهان حاکمیت ندارد.

تفسیر کوثر، ج ۲، ص ۴۹۳

شان نزول

جماعتی از یهود و منافقین، موقع جنگ و قحطی و آفتی که به آنان می رسید چنین می گفتند که نزول این بلیات از شومی محمد ﷺ است و آنچه از نعمت و خوشی برسد از خداست. این بود که خدای تعالی سخن ناروای آنها را رد می کند که ای محمد ﷺ به اینان بگو بلا و آفات و خوشی و رفاهیات و نعمت، تماما از نزد خداست.

تفسیر مخزن العرفان در علوم قرآن، ج ۴، ص ۱۱۵

چرا از «مرگ» به «یقین» تعبیر شده؟

در آیات متعددی از قرآن مجید همانند آیه ۹۹ سوره حجر و آیه ۴۸ مدثر از مرگ تعبیر به «یقین» شده است. اشاره به این که هر قوم و جمعیتی، هر عقیده ای داشته باشند و هر چیز را بتوانند انکار کنند، این واقعیت را نمی توانند منکر شوند که زندگی، بالآخره پایانی دارد و از آنجا که افراد انسان به خاطر عشق به حیات و یا به گمان این که مرگ را با فنا و نابودی مطلق، مساوی می دانند همواره از نام آن و مظاهر آن گریزانند.

تفسیر نمونه، ج ۴، ص ۱۸

یک مثال کاربردی

خداوند در جهان آفرینش، قوانین و سنت هایی را حاکم کرده است که هر کس خود را در مسیر آن قوانین

ایستگاه دوم: پرسمان زندگی (زال احکام)

درس ۱۲۸: زکات (قسمت سوم)

خلاصه مطالب ۲ جلسه گذشته

زکات که یکی از وظایف مهم اقتصادی مسلمانان است در قرآن کریم پس از نماز آمده و نشانه ایمان و عامل رستگاری برشمرده شده است. یکی از اقسام زکات، زکات اموال است که به غلات (گندم، جو، خرما و کشمش) دامها (شتر، گاو و گوسفند) و سکهها (طلا و نقره) تعلق می گیرد. تمام غلات چهارگانه، یک نصاب دارد که حدود ۸۵۰ کیلوگرم است. بنابراین اگر محصول به دست آمده، از این مقدار کمتر باشد، زکات ندارد. اولین نصاب گوسفند، ۴۰ عدد و زکات آن یک گوسفند است و تعداد گوسفندان تا به ۴۰ نرسد، زکات ندارد. اولین نصاب گاو، ۳۰ رأس است و زکات آن یک گوساله است که یک سال آن تمام شده و وارد سال دوم شده باشد. نصاب طلا ۱۵ مثقال و نصاب نقره، ۱۰۵ مثقال است و زکات هر دو هم یک چهلیم است. تمام غلات چهارگانه، یک نصاب دارد که حدود ۸۵۰ کیلوگرم است. بنابراین اگر محصول به دست آمده، از این مقدار کمتر باشد، زکات ندارد. اولین نصاب گوسفند، ۴۰ عدد و زکات آن یک گوسفند است و تعداد گوسفندان تا به ۴۰ نرسد، زکات ندارد. اولین نصاب گاو، ۳۰ رأس است و زکات آن یک گوساله است که یک سال آن تمام شده و وارد سال دوم شده باشد. نصاب طلا ۱۵ مثقال و نصاب نقره، ۱۰۵ مثقال است و زکات هر دو هم یک چهلیم است.

مصارف زکات

مصرف زکات در هشت جااست که می توان آن را در تمام یا برخی از این موارد، مصرف کرد. (توبه/۶۰)

اینما تَكُونُوا يَدْرِكَكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُّشِيدَةٍ وَإِنْ تُصِيبَهُمْ حَسَنَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَإِنْ تُصِيبَهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ فَمَا لَهُمْ لَوْ أَنَّهُمْ إِذْ يَقُولُونَ هَذِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مَا صَاحَبُوا مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنْ لَّيْسَ رَسُولاَ وَ كَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدا.

می فرماید: سینات از شماست، اشاره به فاعلیت ما و مسأله اراده و اختیار ما می کند و در واقع مجموع دو آیه، مسأله «امر بین الامرین» را ثابت می کند.

تفسیر دیگری که برای این دو آیه وجود دارد و در اخبار اهل بیت ﷺ نیز به آن اشاره شده است این است که: منظور از سینات، کیفیهای اعمال و مجازات و عقوبات معاصی است، شکی نیست که این کیفیها از ناحیه خداوند است، ولی چون نتیجه اعمال و افعال بندگان می باشد از این جهت گاهی به بندگان نسبت داده می شود و گاهی به خداوند و هر دو صحیح است. مثلا صحیح است گفته شود قاضی دست دزد را قطع می کند و نیز صحیح است که گفته شود این خود دزد است که دست خود را قطع می نماید!

تفسیر نمونه، ج ۴، ص ۲۱ تا ۲۲

بحث روایی

عیاشی به سند خود از حضرت موسی بن جعفر روایت کرده فرمود خداوند تبارک و تعالی فرموده ای پسر آدم به اراده من تو می خواهی و می گوئی و در اثر توانائی دادن من واجبات مرا به جا آوردی و به وسیله نعمت من توانائی پیدا کردی بر معصیت و نافرمانی من. آنچه از نیکوئی و حسنات به تو برسد از جانب خداست و آنچه بدی برسد از طرف خودت می باشد ...

تفسیر جامع، ج ۲، ص ۹۴

خلاصه بحث

انبیا برای همه مردم، وسیله خیر هستند. بدنام کردن رهبر، از شیوه های منافقان است. منافقان، عناد دارند و سخن حق را در نمی یابند. در جهان بینی الهی، هر نیکی و زیبایی از خداست. در برابر تضعیف روحیه ها، باید تقویت روحیه کرد. با توجه به قطعی و حتمی بودن مرگ، فرار از جنگ چرا؟

کسی که توحید و محوریت خدا را درک نکند، هیچ یک از معارف را درک نمی کند.

پیروزی و شکست، مرگ و حیات، تلخی ها و شیرینی ها همه در مدار مقدرات حکیمانه خداست. نباید با سلب مسئولیت از خود، لغزش ها را توجیه کرد و گناهان خود را به گردن دیگری انداخت.

منشأ همه حوادث تلخ و شیرین خداست، نه آنچه ثنویت می گوید و اهریمن و یزدان را مطرح می کند.

خلاصه مطالب برگرفته از تفسیر نور، ج ۲، ص ۱۱۴ تا ۱۱۴ (با اندک جابجایی در چینش جملات)

کسانی که مخارج لازم زندگی خود را نمی توانند تأمین کنند. (فقر) آنان که به کلی درمانده و بینوایند. (مساکین) کسانی که از طرف امام یا نایب او مأمور جمع آوری و نگهداری و توزیع زکاتند. (عاملین) برای الفت دادن دل ها به اسلام و مسلمانان. مانند غیر مسلمانان که اگر به آنها کمک می شود به دین اسلام می گروند یا در جنگ به مسلمانان کمک می کنند. (مؤلفه قلوبهم) خریداری برده ها و آزاد کردن آنان. (فی الرقاب) بدهکارانی که نمی توانند قرض خود را بدهند. (غارمین) در راه خدا؛ یعنی در کارهایی که نفع آن به عموم می رسد و مورد رضایت خداست. مثل ساخت مسجد و جاده و ... (فی سبیل الله) مسافری که در سفر درمانده است و خرج برگشت به وطن را ندارد. هر چند در وطن خود فقیر نباشد. (ابن السبیل) منبع: کتاب آموزش فقه؛ نوشته محمدحسین فلاح زاده؛ صفحه ۲۱۹

۱. سوره مبارکه نسا؛ آیات شریفه ۷۸ و ۷۹: هر کجا باشید، شما را مرگ درمی یابد هر چند در بُرج های استوار باشید و اگر [پیشامد] خوبی به آنان برسد، می گویند: «این از جانب خداست» و چون صدمه ای به ایشان برسد، می گویند: «این از طرف نوست». بگو: «همه از جانب خداست.» [آخر] این قوم را چه شده است که نمی خواهند سختی را [دریابند؟ هر چه از خوبی ها به تو می رسد از جانب خداست و آنچه از بدی به تو می رسد از خود نوست و تو را به پیامبری برای مردم فرستادیم و گواه بودن خدا بس است.

ایستگاه سوم: موعودپژوهی و آخر الزمان درس ۱۲۸ - آیا هنگامی که امام زمان ظهور می کنند تجهیزات امروزی به همین شکل باقی می ماند؟ (قسمت پایانی)

خلاصه مطالب ۳ جلسه گذشته

- ✓ پس از تشکیل حکومت عدل مهدوی، دیگر در جهان جنگی وجود ندارد و تجاوز هم از بین خواهد رفت و همه دنیا را صلح و امنیت فرا می گیرد. لذا آن دسته از تجهیزاتی که مربوط به امور نظامی می باشند، خود به خود از صحنه کنار می رود، چرا که احتیاجی به آن ها نیست.
- ✓ دسته دیگر از امکانات و پیشرفت ها و تجهیزات بشری که مربوط به امور صنعتی، کشاورزی و بهداشتی و ... می باشند نه تنها باقی می ماند و بیش از آنها استفاده بهینه می کنند، بلکه آن چه که از روایات برمی آید آن است که به برکت وجود حضرتش این گونه امکانات، گسترش هم می یابد.
- ✓ پیشرفت علم پس از ظهور امام باقر (ع) : در روزگار آن حضرت، زنان در خانه هایشان به طریق کتاب خدا و سنت پیامبر (ص) قضاوت می کنند. امام صادق (ع) دانش، ۲۷ حرف است و مجموع آنچه پیامبران آورده اند دو حرف است و مردم تا آن روز بیش از آن دو حرف را نمی دانند و چون قائم (ع) قیام کند، ۲۵ حرف باقی مانده را بیرون آورده و در میان مردم منتشر می سازد و بدین سان مجموعه ۲۷ جزء دانش را نشر می دهد.
- ✓ رشد کشاورزی و دامداری در عصر ظهور استعدادهای درونی زمین آشکار می شود و گیاهان و حیوانات با تمام وجود به خدمت بشر درمی آیند به گونه ای که پیشرفت های کشاورزی و دامداری، قبل از ظهور نسبت به بعد از آن چیزی محسوب نمی شوند.
- ✓ در زمان حکومت آن حضرت، «عبودیت محض» زمین را فرا می گیرد.
- ✓ پیامبر اسلام (ص) : «ساکتین آسمان و زمین از او راضی و خشنودند. آسمان تمام بارانش را فرو می ریزد و زمین تمام گیاهانش را خارج می سازد تا جایی که زنده ها از آرزوی می کنند که کاش مرده ها زنده بودند و وضع ما را از فراوانی نعمت می دیدند.»
- ✓ در این نشست، مباحث را ذیل دو عنوان پیشرفت پزشکی و دستگاه های ارتباطی، خاتمه می دهیم.

پیشرفت پزشکی

✓ در آن عصر هیچ بیماری بدون درمان باقی نمی ماند. امام باقر (ع) در این باره می فرمایند: هر کس قائم اهل بیت مرا درک کند اگر به بیماری دچار باشد شفا یابد و چنانچه دچار ناتوانی باشد توانا و نیرومند می شود.

پیشرفت دستگاه های اطلاعاتی و ارتباط مردم با یکدیگر

✓ در آن عصر ارتباط مردم با یکدیگر بسیار راحت می شود و مردم می توانند به راحتی با آن حضرت نیز ارتباط برقرار کنند. در روایت است که در زمان آن حضرت، مؤمن که در شرق است برادر خود را که در مغرب است خواهد دید و نیز مؤمنی که در مغرب است برادر خود را در مشرق می بیند.

✓ امام صادق (ع) : «زمانی که قائم ما ظهور نماید، خداوند گوش ها و چشمان شیعیان ما را به گونه ای تقویت می کند که میان آنان و قائم (ع) نیاز به پیک نیست. آن حضرت با آنان سخن می گوید و آنها سخن او را می شنوند و در حالی که وی در جایگاه خویش قرار دارد، او را می بینند.»

منبع: کتاب ۲۰۰ پرسش و پاسخ پیامون امام زمان (ع) نوشته سید جعفر موسوی نسب؛ جلد دوم، صفحه ۱۸۰ و ۱۸۱

ایستگاه چهارم: باید ها و نباید های تغذیه

- ✓ معده کودکان را پر کرده و منجر به بی اشتها می آنها به وعده های غذایی اصلی می شود.
- ✓ رنگ های افزودنی به پفک، برای همه به خصوص کودکان، آلرژی زا بوده و باعث سوء هاضمه می شود.
- ✓ پفک از آنجا که بافتش به دندان ها می چسبد، آثار مخربی برای دندان ها به خصوص دندان کودکان دارد.
- ✓ اگر پفک با پودر پنیری با کیفیت عالی تهیه شود، می تواند میان وعده خوبی باشد. چراکه پنیر از کیفیت پروتئینی بسیار بالایی برخوردار است اما استفاده از این نوع پودر پنیر آن هم در این حجم از تولید انبوه، برای تولیدکنندگان، صرفه اقتصادی ندارد!

درس ۱۴: پفک (قسمت دوم)

خلاصه مطالب جلسه گذشته

- ✓ عادت به مصرف تنقلاتی مثل چیپس، پفک و پاپ کورن که فاقد ارزش غذایی هستند توسط بسیاری از کارشناسان علوم غذایی رد شده است.
- ✓ استفاده زیاد از نمک در پفک به منظور خوشمزه شدن آن، سبب آسیب به کلیه ها، تغییر ذائقه افراد به شورخواری، تجمع آب در بدن و در نتیجه تورم بافت ها و افزایش فشار خون و سکنه های قلبی و مغزی می شود.
- ✓ اینک ادامه مباحث را پی می گیریم.
- ✓ استفاده از روغن با ترانس بالا در تهیه چیپس و پفک، منجر به افزایش وزن، چربی خون و در نهایت بیماری های قلبی عروقی می شود.
- ✓ تحقیقات نشان می دهد که پفک تا ۹ برابر وزن خود آب جذب می کند. بنابراین

ایستگاه پنجم: بارمان را سنگین تر نکنید!

- ✓ هرگاه عیبی در من دیدی، به خودم بگو نه دیگران.
- ✓ چون تغییر آن عیب در دستان من است، نه دیگران!
- ✓ کار اولت باعث پیشرفت و بهبود می شود ولی دومی علاوه بر این که غیبت است، مرا در تاریکی نگه می دارد.

عجیب ترین کار ما آدمای اینه که به محض این که عیب و ایرادی در کسی می بینیم «همه رو باخبر می کنیم جز خودش»!

عیوب دیگران را با زبانی نرم به خودشان گوشزد کنیم. «غیبت کردن» فقط بارمان را سنگین تر می کند!

ایستگاه آخر: یک تکلیف «عصر ظهوری»

مروری بر تکالیف دوره سی و پنجم

- ✓ عضویت در «کانال اطلاع رسانی» سروش مؤسسه
- ✓ رعایت «آداب خواب»
- ✓ صرفه جویی» در مصرف برق
- ✓ دوره می عصر ظهوری ها در «بوستان مادر»
- ✓ ارائه طرح ها و پیشنهادها جهت «مراسم دهه محرم»